

“ВЕЛИКІ ТЕМИ КУЛЬТУРИ У СЛОВ’ЯНСКИХ ЛІТЕРАТУРАХ”

Під такою назвою у Вроцлаві (Польща) 24-26 листопада 2005 р. проходила міжнародна наукова конференція, яку організував Інститут слов’янської філології Вроцлавського університету. На представницький форум, що відбувається кожні два роки, прибули науковці з різних регіонів Польщі, України, Росії, Литви, Білорусії, Чехії, Словаччини.

Відкрив конференцію ректор Вроцлавського університету *Л.Пахольський*. У вітальному слові він зазначив, що нинішня конференція присвячена 80-річному ювілею видатного польського славіста, засновника школи компаративного дослідження літератури і малярства *З.Баранського*.

З великим зацікавленням учасники вислухали доповідь ювіляра *З.Баранського* “Пейзаж Костянтина Паустовського”. Оволодіння найновішими методиками естетичного аналізу продемонстровано в доповідях “Душа і серце” у творчості В’ячеслава Іванова” *М.Цимборської-Лебоди* (Люблін), “Тема “народ” у сучасній чеській літературі” *І.Урбанець* (Опава), “Генеза класицистичного письменства (від античної цивілізації через європейське бароко до сучасної культури XVIII і XIX століття)” *С.Дем’янова* (Новий Сад), “Болгарський бог Марс. Тема війни у творчості Івана Вазова” *Т.Позняка* (Вроцлав), “Тема літературної творчості в романі Бориса Пастернака “Доктор Живаго” *З.Збировського* (Варшава), “Психоаналітична складова концепту “дитинство” у сучасній російській прозі” *Л.Шевченко* (Київ), “Модель материнства в романній прозі Івана Гончарова” *К.Галон-Куркової* (Вроцлав), “Іван Шмел’єв і російська література в контексті листування автора “Сонця мертвих” із Ольгою Олександрівною Бредіус-Суботіною” *Й.Мяновської* (Бидгощ), “Антибільшовицькі ідеї на шпальтах читачів еміграційного журналу “Рух” 1946–1948” *А.Барцевського* (Варшава), “Образ пекла в оповіданнях Чехова” *О.Кубасова* (Єкатеринбург), “Тасмниця гоголівської жінки” *Д.Вечорек* (Вроцлав), “Смерть і Бог у критичних працях і розвідках Анатолія Кіма” *П.Фаста* (Катовіце), “Передчасні війни” в російській літературі XX століття” *М.Литовської* (Єкатеринбург), “Мотив вольності у старопольському діаріуші П.Орлика” *В.Соболь* (Варшава), “Старість у поетичному дзеркалі Десанки Максимович” *М.Семкув* і *Є.Семкува* (Вроцлав), “Людмила Улицька і “шуріки” *Й.Смаги* (Краків), “Кузьмінська естетика запахів і ароматів” *Г.Бобілевич* (Варшава), “Спогади Софії Капніст-Скалон як свідцтво культури епохи” *В.Лашак* (Ополє), “Міфологічні уявлення білорусів в дзеркалі літератури” *Т.Володіної* (Мінськ).

Проблеми впливів і взаємовпливів у слов’янських літературах висвітлювалися в доповідях “Сучасна українська та білоруська жіноча проза: впливи і типологічні сходження” *Г.Улюри* (Київ), “Змагання Федора Тютчева із Заходом” *А.Безвінського* (Бидгощ), “Лев Толстой— полоніфіл. Ще раз про “За що” та інші твори” *Є.Литвинова* (Познань), “Антиміф Пушкіна в творчості Ю.Дружнікова і Т.Толстой” *Г.Нефагіної* (Мінськ), “Поет на службі. Візерунок Гаврила Державіна в прозі Владислава Ходасевича” *А.Вечорека* (Ополє). У доповіді *І.Бетко* (Катовіце) “Тілесність як велика тема української прози останніх років” ішлося про творчість українських письменників-постмодерністів (Андруховича, Іздрика, Винничука, Забужко та ін.).

26 доповідей, виголошених на пленарному засіданні, засвідчили інтерес до літературознавчих проблем вузького формату стосовно творчості окремих письменників або певних творів і проблем широкого плану, які узагальнюють провідні тенденції розвитку слов’янських літератур.

На конференції діяли три секції: російської, української та інших слов’янських літератур. Друга секція була настільки чисельною, що дозволила організаторам говорити про назрілу потребу й можливість у перспективі проведення власне українознавчої конференції. Таке зацікавлення українознавчою тематикою цілком закономірне, оскільки в Польщі чимало центрів україністики, серед яких найвідоміші у Варшаві (очолюваний С.Козаком), Краківі, Вроцлаві, Любліні та Познані.

Інститут літератури НАН України ім. Т.Шевченка репрезентували *Е.Соловей* з доповіддю “Доля поета як явище культури: українські варіанти”, *Н.Лисенко-Єржиківська* (“Україніка на сторінках паризької “Культури”), *Р.Мовчан* (“Новий горизонт української літератури в навчальних закладах сучасної України, або зміна канону української класики”), *Л.Тарнашинська* (“В.Гомбрович та І.Драч: митець і політика”), *І.Арендаренко* (“Орієнтал очима слов’янських письменників доби романтизму”).

Тематика виголошених на конференції доповідей була надзвичайно широка, вона охоплювала проблеми давньої української і новітньої модерної та постмодерної літератури, а також особливості її вивчення у навчальних закладах різних типів: “Сучасна українська література: в пошуках нової ідентичності” *Я.Поліщука* (Краків), “Танець і рух у поезії Б.-І.Антонича” *А.Ксеніча* (Зелена Гура), “Художня інтерпретація проблем добра і зла як модус філософічності сучасної української історичної прози” *Л.Ромащенко* (Черкаси), “Шлях від греків до варягів (скандинавські поетичні мандрівки Євгена Маланюка)” *А.Вонторського* (Щецін), “Азіатський ренесанс” *Миколи Хвильового* чи нова концепція українського месіанізму” *А.Новацького* (Люблін), “Гра з міфом: “Енеїда” Івана Котляревського” *Е.Паплі* (Краків), “Танець під знаком Діоніса у прозі Михайла Яцківа (“Вечерниці Романа Ничаєнка)”” *А.Матусяк* (Вроцлав), “Містицизм в українській прозі ХХ століття” *І.Набитовича* (Люблін-Дрогобич), “Дві моделі Європи в історико-культурному контексті раннього українського модернізму” *Г.Корбич* (Познань), “Київ – другий Єрусалим (образ міста в руському письменстві першої половини ХVІІ століття)” *Т.Годана* (Краків), “Українські переклади Святого Письма” в ХХ столітті” *П.Южвікевича* (Вроцлав), “Вічні теми літератури як об’єкт деконструкції в сучасному письмі” *В.Костюка* (Київ), “Фольклор у дискурсі тожсамості в українській культурологічній рефлексії (ХVІІІ–ХІХ ст.)” *А.Урсуленко* (Вроцлав), “Міф раю у творчості Тадеуша Новака” *І.Фрис* (Львів), “Вітчизна, мова і традиція у творчості білоруського *net* покоління” *К.Бортновської* (Варшава), “Модуси словідальності в “Щоденнику” В.Гомбровича” *Ю.Осадчої* (Київ).

На конференції була відчутна влада компаративістської методики, у порівняльному аспекті спрямовані доповіді “Еллінський міф” Євгена Маланюка в контексті інших моделей культури (сарматизму, скіфізму)” *Е.Циховської* (Київ), “Образ міста в українській, російській та польській літературах першої половини ХХ століття” *Я.Цимбал* (Київ), “Концепти “готики” і “бароко” в поезії українських еміграційних неоромантиків (вісниківівців): їхня подібність і відмінність у ліриці польських поетів-скаандрів” *О.Багана* (Дрогобич), “Камінний господар” Лесі Українки в контексті європейської донжуаніани” *М.Южвікевич* (Люблін), “Міфологізована земля дитинства у творчості Богдана-Ігоря Антонича та Федеріко Гарсія Лорки” *О.Чернявської* (Люблін), “Лесь Курбас та Микола Куліш у творчих взаємозв’язках” *Т.Борко* (Миколаїв), “Код Атлантиди в прозі Б.Шульця і В.Підмогильного” *О.Харлан* (Бердянськ).

Робота конференції виходила за межі офіційного формату. Вона довела, що Інститут слов’янської філології Вроцлавського університету – це потужний сучасний науковий центр, де здійснюється багатовекторне дослідження проблем розвитку слов’янських літератур, у тому числі й української як повноцінної складової світового літературного процесу.

м. Черкаси

Людмила Ромащенко

НА СЛАВІСТИЧНИХ ОРБИТАХ: УКРАЇНА – ЯПОНІЯ

Назустріч ХІV Міжнародному конгресу славистів (Македонія, Охрид, 2008 р.) у Київському славистичному університеті з ініціативи Українського комітету славистів 31 жовтня 2005 р. відбувся Міжнародний круглий стіл на тему “Україна – художній світ слов’ян – Японія”, в якому взяли участь учені-слависти (болгаристи, богемісти, полоністи, сербісти, україністи, русисти), культурологи, студенти вузів України та студенти Токійського університету “Софія” на чолі з професором С.Мурата. Розглядалися актуальні проблеми славистики, перспективи і розвиток її як міждисциплінарної науки в Україні та Японії, комплексні дослідження художньої культури слов’ян, проблеми художнього перекладу тощо. У центрі уваги учасників творчої зустрічі були такі питання, як діалог культур України та Японії, традиції й сучасність в японській культурі, а також роль Дому Європи в розвитку культурних взаємин між країнами.